

повинен виходити із засад цивільного судочинства, серед яких важливе місце посідає розумність строків розгляду справи судом, а також із необхідності забезпечення права на справедливий суд.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Середницька І. А. Цивільний процес в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2019. 143 с.
2. Голубева Н. Ю. Завдання цивільного судочинства: поняття та зміст. Одеса : Фенікс, 2019. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/18046/%d0%93%d0%be%d0%bb%d1%83%d0%b1%d1%94%d0%b2%d0%b0%20%d0%9d%d0%b5%d0%bb%d0%bb%d1%96%20%d0%ae%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 127.
4. Проект Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України та Господарського процесуального кодексу України (щодо здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану) № 7316 від 26.04.2022. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39489>
5. Рада суддів України оприлюднила рекомендації роботи судів в умовах воєнного стану. Офіційний веб-портал Ради суддів України. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/news/usim-sudam-ukraini-rsu-opublikovala-rekomendacii-sodo-rooti-sudiv-v-umovah-voennogo-stanu>

Бойко Каріна Вадимівна,

*студентка 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу,
доцент Гліпол І. М.*

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА: В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вже третій рік Україна переживає важкі часи свого існування. 2020 рік став роком великих змін як для нашої країни, так і для всього світу. Зміни відбулись не лише в суспільних відносинах, а й внесли корективи в сфері державного управління та судочинства. Звичайно, що в умовах пандемії судочинство не могло не зазнати змін та почало здійснюватись у більш з певними особливостями.

Останнім часом актуальним постає питання щодо захисту персональних даних, тим більше в умовах карантину, оскільки, пандемія змінила наше життя, навіть культуру спілкування, праці, навчання, а з розвитком новітніх, інноваційних технологій та інформатизації суспільства, особливої уваги потребують питання зберігання й захищеності даних особи на різних електронних носіях, гаджетах, Інтернет платформах. Мобільний додаток «Дія» стає все дедалі пріоритетним у цьому питанні застосунком з використання електронних документів особи в повсякденному житті [1].

Під час дії карантину були внесені зміни у цивільне судочинство, які сьогодні також допомагають у здійсненні правосуддя в умовах воєнного стану. Тобто, одним із незвичних моментів в цивільному судочинстві стало автоматичне продовження строків на звернення до суду та апеляційне оскарження рішень судів першої інстанції, оскільки раніше таке продовження не було дозволене процесуальним законодавством.

Згідно з Законом України № 3383 від 18.06.2020 року «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України для запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», є і недоліки автоматичного продовження строків на звернення до суду, оскільки рішення суду не набиратимуть законної сили, а також дані зміни позбавляють учасників справи, будь-яким чином впливати на процес розгляду справи. [2]

Ще однією із особливостей цивільного судочинства в умовах пандемії та воєнного стану стала дистанційна участь учасників процесу в судовому засіданні. Для врегулювання даного нововведення, Державна судова адміністрація розробила порядок проведення відео конференції під час засідання, коли учасники процесу знаходяться не в приміщенні суду. Тому було запроваджено використання системи Easy Cop, для безперешкодного проведення судового засідання в режимі он-лайн та для можливості захисту учасниками процесу своїх прав та інтересів.

Дана новела проведення судового засідання в режимі он-лайн в умовах карантину, допомогла значно нормалізувати правосуддя, хоча судячи з судової практики в умовах воєнного стану, дані зміни пере-

шкоджають повному, всебічному та безперешкодному розгляду справи в дистанційному режимі, адже майже кожного дня вся територія нашої держави зазнає руйнувань, через що на даний час немає безпечних місць, де можна було б проводити судові засідання, оскільки коли лунає повітряна тривога всі учасники процесу та судові працівники зобов'язані пройти в укриття.

Наступним новим елементом в цивільному судочинстві під час карантину стало те, що учасники справи можуть підтвердити свою особу із застосуванням електронного підпису, але якщо вищевказані особи, не мають змоги мати електронний підпис то можуть підтвердити свою особу згідно з чинним законодавством України, як і було раніше.

Також були внесені зміни й до Цивільного кодексу України щодо поновлення чи продовження процесуальних строків в цивільному судочинстві, згідно з Законом України від 15.03.2022 № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» щодо строків давності, а саме дані зміни торкнулись розділу «Прикінцеві та перехідні положення» та було доповнено пункт 19, в якому чітко зазначено, що у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану строки, визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 ЦК України, подовжуються на строк його дії. [3]

Зважаючи на вищевказані зміни можна зрозуміти, що воєнний стан являється величезною причиною, щодо вирішення питання про поновлення процесуальних строків, але кожний випадок індивідуальний, особа має підтвердити поважність обставин, що спричинили недотримання строків, а тому, суд за результатами розгляду заяв буде приймати остаточне рішення.

Не можна також не вказати про зміну територіальної підсудності справ, так як на весні 2022 року Головою Верховного суду було видане розпорядження, згідно з яким визначено більше ста двадцяти судів у різних областях нашої держави, які зазнали впливу збройної агресії зі сторони Росії, через це здійснення правосуддя під час воєнного стану може здійснюватись в новому регіоні визначеному розпорядженням голови Верховного Суду, які знаходяться на безпечних територіях України. [4]

Таким чином, можна зробити висновки, що вже третій рік Україна, в тому числі і судова гілка влади, переживають важкі часи, які потре-

бують незвичайних дій і рішень для налагодження доступу до правосуддя в надзвичайних та складних умовах. Наразі вкрай необхідно вирішувати всі виклики, що стосуються запровадження електронного судочинства. Але навіть в такий важкий час в Україні створюються всі необхідні умови для якісного, швидкого, повного здійснення судочинства.

Запровадження в Україні карантину та військового стану попри суттєві обмеження та негативні наслідки, стали поштовхом для діджиталізації правосуддя, запровадження принципово нових процедур, спрямованих на захист прав, свобод та дотримання безпеки учасників судового процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Іліопол І. М. Забезпечення права на судовий захист персональних даних в умовах карантину. *Права людини – пріоритет сучасної держави.*: Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція, 10 грудня 2021 року, м. Одеса: збірник матеріалів конференції. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 454-458 URL:file:///C:/Users/%D0%98%D0%BD%D0%BD%D0%B0/Downloads/1641303643170001.pdf
2. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України для запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України № 3383 від 18.06.2020 року.
3. Закон України від 15.03.2022 № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України».
4. Закон України від 03.03.2022 року «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».